

's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

VAN DIETEN

POSTZEGELVEILINGEN BV

Sinds 1886

**Elk voor- en najaar organiseren wij
een veiling met een kwaliteitsaanbod
betere zegels en series, goede verzamelingen
en complete nalatenschappen.**

**Voor deze veilingen vragen wij doorlopend goed
materiaal! Ook contante aankoop.**

**Als Register makelaar-taxateurs verzorgen
wij expertises voor verzekering en successie.**

**Door overmaking van €10,= op NL05 ABNA 0472 4344 11
ontvangt u onze goed verzorgde en rijk geïllustreerde catalogus.**

Als service bieden wij:

- de veilingcatalogus op onze website met zoekfunctie,
- mogelijkheid om live online te bieden tijdens de veiling

Van Dieten Postzegelveilingen bv
www.vandieten.nl

Roermond, Bakkerstraat 22, 6041 JR, Nederland
T: +31 (0)475 - 563 500 • F: +31(0)475 330 829
Den Haag, Oranjestraat 6, 2514 JB, Nederland
T:+31(0)70 365 3817

info@vandieten.nl • www.vandieten.nl

Wij houden voor u maandelijks een online veiling met hierin opgenomen, diverse betere en zeer goede nummers van Nederland, Overzeese Rijksdelen en buitenland.

Tevens hebben we steeds een ruime sortering in goede verzamelingen wereld en restpartijen in dozen, kistjes, etc.

Ook U kunt op onze maandelijkse veiling meebieden!

Kijk voor meer informatie op onze website.

Kerver 10
5521 DB Eersel
Tel: 0497-512057
Fax: 0497-516605
info@bpvveiling.nl
www.bpvveiling.nl

Nieuwe data HERTOPOST 2021
16 december t/m 18 december 2021
's-Hertogenbosch - Brabanthallen

Nationale postzegeltentoonstelling
Internationale exposanten
Grote Internationale handelarens
show
KNBF-Jo Toussaint Toernooi
Herwonnen Vrijheid 1940 – 1945
Indrukwekkende Holocaust-Expositie WOII

Alles onder voorbehoud vanwege COVID-19

Voor meer informatie zie www.hertogpost-event.nl

HERTOGPOST MEI 2021

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
33^e jaargang nummer 5

Geachte leden,

Onze vereniging in de slaapstand? Dat is slechts ten dele waar. Want de leden zoeken elkaar op om met hun postzegels bezig te zijn, de rondzendingen blijven komen, de nieuwtjesdienst is stand by, en het verenigingsblad blijft in de bus vallen alsof er niets aan de hand is. Er zijn er die werken aan hun verzameling die ze in december a. s. willen tentoonstellen bij HERTOGPOST 2021. En we zien natuurlijk uit naar de hervatting van onze bijeenkomsten, die – naar het zich laat aanzien – binnenkort inderdaad weer zullen kunnen plaatsvinden.

In deze Hertogpost o. m.:

- ❖ Wat ik verzamel: Theo van Straten
- ❖ Over (in)formereren, dementeren en afserversen
- ❖ De klederdrachtenserie van Oostenrijk (8)
- ❖ Vrijheid Gelijkheid in 's-Hertogenbosch
- ❖ Altijd Beet
- ❖ Oorlogsslachtoffers van 7 mei 1945
- ❖ Ansichtkaart verzonden in 1906, met een verrassende ontdekking

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt in 2021 binnen Nederland € 37,50**

**Nieuwtjesdienst E-mail: nieuwtjesdienst@hertogpost.nl
Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

WAT IK VERZAMEL

THEO VAN STRATEN:

‘IK GENIET VAN HET
HEBBEN!’

door René Kok

Vooraf:

Vandaag ga ik op bezoek bij Theo van Straten in Rosmalen, hemelsbreed een paar honderd meter bij mij vandaan. Het is een prachtige woensdagmiddag. Maar er zijn twee redenen om ditmaal juist met hem af te spreken voor onze maandelijkse rubriek. Eén van deze redenen is van plezierige aard en (zo zie je ook maar weer hoe dicht geluk en verdriet met elkaar verbonden zijn) de tweede reden is bijzonder droevig.

Niet lang geleden viel mijn oog in een lokaal krantje op een prachtige foto: het had zijne Koninklijke Hoogheid Willem Alexander behaagd om zowel Betty als Theo van Straten te onderscheiden als lid in de Orde van Oranje Nassau. Op 5 maart stond burgemeester Mikkers hoogstpersoonlijk zelf voor de deur.

Verdriet:

Ik haastte mij toen om namens onze vereniging Theo en Betty te feliciteren met deze prachtige onderscheiding. Snel daarna kreeg ik van Theo een telefoontje, dat zijn lieve vrouw Betty drie dagen na de feestelijke bijeenkomst op 5 maart jl. was overleden. Het was duidelijk geweest dat Betty de normale lintjesdatum

van Koningsdag op 27 april niet meer zou halen. Ze was te ernstig ziek. Gelukkig konden de twee mooie koninklijke onderscheidingen in de tijd naar voren worden gehaald. Met heel veel voldoening kijkt Theo terug op die dag. Hun kinderen (twee dochters, twee schoonzonen en vijf kleinkinderen) zijn maar wát trots op opa en oma. Betty was meer dan 58 jaar koster geweest in de kerk. Heel Rosmalen kende haar. Theo is onderscheiden vanwege zijn langdurige mantelzorg. Tot het laatste uur heeft hij zijn Betty thuis verzorgd. ‘Gelukkig’, zo vermeldt hij met nadruk, ‘ondervind ik veel steun van de kinderen. Ze wonen goddank ook nog heel dichtbij.’

Uit Oirschot:

Theo is geboren en getogen in het pittoreske Oirschot. Daar pikte hij zijn liefde op (vanaf zijn zesde levensjaar, dat was in 1953) voor de postzegels. Tot op de dag van vandaag. Hij herinnert zich nog de definitieve trigger van de keuze om postzegels te gaan verzamelen: dat was de watersnoodzegel van 1953.

Na 43 dienstjaren actief te zijn geweest in de verslavingszorg en de verpleeghuiswereld (eerst met beide handen aan het bed, later meer als leidinggevende) mocht hij – via de VUT- gaan genieten van zijn vrije tijd. En dat heeft hij gedaan: volop actief geweest met verzamelen, ruilen, weggeven en aankopen. Het bijzondere is, dat hij momenteel heel veel voldoening en afleiding ervaart in het bezig zijn met zijn postzegels. En in de sociale contacten die daarvan een gevolg zijn. Hij krijgt regelmatig bezoek, ook van veel van onze verenigingsleden. Theo noemt zichzelf absoluut geen filatelist: hij is een verzamelaar. Een mooie uitspraak tijdens het interview was: ‘Ik geniet van het hebben.’ Hoe herkenbaar voor mij zelf!

Zijn verzameling:

Drie dagdelen in de week is Theo bezig met het ordenen van zijn verzameling. Hij **bewaart** bijna de hele wereld, maar hij **verzamelt** met name Nederland (lieftst mooi gestempelde exemplaren), Canada en België (tot 2000).

Veel mensen uit zijn omgeving (ook al tijdens zijn werkzame periode op Coudewater) verzamelen met hem mee. Heel bijzonder vind ik, dat hij bijna al zijn dubbele postzegels afstaat aan de Stichting Taaislijmziekte in

Sneek. Ik sta er van te kijken hoeveel dat weer oplevert voor het goede doel. Ook gaan er zelfs postzegels naar een non in het zo vertrouwde Oirschot.

Nog altijd heeft Theo veel plezier in het verzamelen. Thematisch is hij dol op treinen. En dat deze passie voor treinen op postzegels is overgeslagen op zijn kleinzoon geeft hem veel voldoening. Hij heeft nog nooit iets verkocht. Maar hij geeft, zonder enig probleem, veel weg, want het gaat hem niet om de winst. En hij heeft 'gelukkig' nog voor jaren werk!

Tot slot:

We gaan afronden: we komen nog te spreken over andere hobby's. Op Coudewater heeft hij een moestuin van 500 m2 gehad. Helemaal in zijn eentje zorgde hij jarenlang voor eerlijke, zelf verbouwde, groente. Zelfs het witte goud (de asperges) nam hij mee naar huis. Hij betreurt het dat hij door fysiek ongemak met nieuwe knieën en schouders zijn moestuin heeft moeten laten schieten. Gelukkig kan hij met zijn postzegelpassie doorgaan. Letterlijk 'Sociale Filatelie' als oplossing en tegendosis voor het verdriet dat er in huize Van Straten nog volop is.

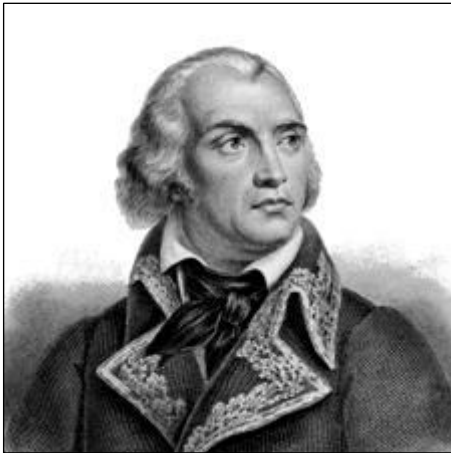
Ik neem afscheid van een oprechte, eerlijke, bijzondere Brabantse man met het hart op de goede plaats. Ik dank hem voor zijn geweldige openheid. Voldaan over deze mooie ontmoeting keer ik huiswaarts.

-o-o-o-

VRIJHEID GELIJKHEID IN 'S-HERTOGENBOSCH

door Huber van Werkhoven

Het jaar 1795 zou het epicentrum worden van een van de meest turbulente perioden in de geschiedenis van 's-Hertogenbosch. Na de onthoofding van koning Lodewijk XVI van Frankrijk in 1793 verklaarde de Franse Republiek de oorlog aan onder andere Engeland en de Nederlandse Republiek. Het jaar daarop trok Jean-Charles Pichegru aan het hoofd van het Franse leger, onder aanmoediging van de Nederlandse patriotten, in noordelijke richting. In september 1794 viel hij Brabant binnen. En op 21 september zette hij de belegering in van 's-Hertogenbosch. Daar wilde hij tijdens de komende winter zijn troepen inkwartieren en de voorraden van zijn leger aanvullen. Na een zwaar artilleriebombardement gaf de stad zich over op 10 oktober. Drie dagen later vond de aftocht plaats van het Staatse garnizoen, dat sinds de val van de stad in 1629 in 's-Hertogenbosch gelegerd was geweest. Het merendeel van de Bossche bevolking voelde zich 'eindelijk vrij na zoveel jaren in de grootste slavernij', na meer dan anderhalve eeuw Hollandse onderdrukking als Generaliteitsland, zonder vertegenwoordiging in het bestuur van het land.

Pichegru

Gedurende enkele maanden na de overgave was de stad het hoofdkwartier van Pichegru en vond een ware omwenteling plaats. Meteen al in oktober 1794 ontbond de Franse generaal het bestuur van de stad, dat werd bemand door orangisten, voornamelijk leden van protestante regentenfamilies, en benoemde een andere stadsregering met 39 leden die gedeeltelijk ook van katholieken huize waren.

'Wat nu?', zei Pichegru. Geveugelde uitspraak van de generaal, toen deze op zijn tocht van Den Bosch naar het noorden stuitte op de watermassa van het Hollands Diep.

De Bataafse Republiek

Op 19 januari 1795 werd in Amsterdam de Bataafse Republiek uitgeroepen, nadat de avond ervoor erfstadhouder Willem V naar Engeland was gevlucht.

6 July 1795

VRYHEID,

EINDELYK
UIT
D'ONDERDRUKING.

GELYKHED,

BR O E D E R S C H A P.

Brutus Bosca den 5 July - het 1. Jaar der Bataafs
Brabandse vryheid

De Burgers Leden der Vaderlandsche Sociëit te 's Bosch,
van de Burgers

cedent der Municipaliteit van
deze Stad

Burgers

door de Leeden gedeputeerd uit alle de
Vaderlandsche Sociëtyten van Bataafs
Braband aangespoort en door den volstrekte
wil van ons bekrachtigd hebben wij besloot
t' Hertogenbosch zoordanic te veranderen dat
het voortaan Brutus Bosch zijn zal, Uwe
Vaderlandlievende gevoelend Uwen afkeer
van enige betekenende naame der Tyranny
kennen wij, en vertrouwen daar om dat
het Uwe goedkeuring zal wegdragen, en
gelyedea met ook deere verandering te
klatuuren zult bewyzen deere gelievrkooede
naam Cerbid toe te dragen. Wij pleeturen
ons by voorraad in ieder Uwen con-
Brutus te ontmoeten en zyn met

Eijl de Broederschap
in absentia dan den president

G. Ortelanger

Secretar

J. M. W. J.

Het aanvankelijk enthousiasme over de Franse intocht zou al snel bekoelen, toen de Bataafse Republiek onder andere werd gedwongen honderd miljoen gulden schadevergoeding te betalen voor haar bevrijding en een bezettingsleger van 25.000 man te onderhouden.

Al in januari 1795 installeerden de Franse bezetters wederom een nieuw stadsbestuur in Den Bosch. Tevens namen zij het initiatief tot invoering van het kiesrecht en organiseerden een verkiezing van de municipaliteit (het gemeentebestuur) op 4 april 1795. Het zouden de meest democratische verkiezingen zijn voor meer dan een eeuw: alle mannelijke burgers van 's-Hertogenbosch, die tenminste 21 jaar oud waren en sedert een jaar woonachtig in de stad, mochten hun stem uitbrengen. In de periode daarna zou de procedure aanzienlijk minder open zijn. Niet alleen maakten katholieken nu deel uit van het plaatselijk bestuur (na het politiek monopolie van de 'ware gereformeerde religie'), ook kooplieden, doctoren en advocaten kwamen in de gemeenteraad. Later zou deze toch weer voornamelijk bestaan uit renteniers en heren 'zonder beroep'.

De Vaderlandsche Societeit

18 van de 24 leden van de raad die werden gekozen in april 1795 behoorden tot de Bossche Vaderlandsche Societeit. Deze had als zinspreuk 'Eindelyk uit d'Onderdrukking' en was een van de meest radicale sociëteiten die Bataafs Brabant kende. In 1787 was deze sociëteit, die werd beschouwd als een broeinek van katholieke patriotten, verboden. In 1795 vond de heroprichting plaats. De Vaderlandsche Societiet zou grote invloed hebben bij de politieke kwesties in de eerstvolgende jaren. Meteen na hun benoeming eisten zij herstel van de oude rechten van de stad van vóór 1629, en dat de Meierij weer onderhorig was aan de stad. Tevens de vorming van een gewestelijk bestuur van 'Bataafs Brabant' dat op voet van gelijkheid met de andere Nederlandse gewesten deel moest uitmaken van de Nationale Conventie, het parlement dat in maart 1796 de plaats zou gaan innemen van de Staten Generaal.

Afbeelding hiernaast (collectie Stadsarchief 's-Hertogenbosch):

Brief van de Vaderlandsche Societeit aan de Municipaliteit. Het besluit wordt hierin voorgelegd om de plaatsnaam 's-Hertogenbosch te veranderen in Brutus Bosch. De verwijzing naar de adel en dus naar de feodale tijd, die in het eerste deel van de naam 's-Hertogenbosch besloten lag, was volgens de sociëteitsleden taboe en moest vervangen worden door de naam van een tirannenbestrijder bij uitstek: Brutus, de moordenaar van Julius Caesar. De Bossche municipaliteit legde het besluit van de sociëteit echter naast zich neer.

Het was een rumoerige tijd met veel tegengestelde belangen en felle meningsverschillen. Een volksraadpleging in juli 1795 werd een grote overwinning van de Bossche Vaderlandsche Societeit. De leden van de sociëteit waren bang dat 'Holland' teveel invloed zou uitoefenen en waren voorstander van gewestelijk zelfbestuur. Symbolisch voor het herstel van oude rechten was de teruggave van de geweren die in 1787 onrechtmatig waren afgenomen van de Bossche schutterij. Voortaan was er weer een Gewapend Burgercorps in de stad. Toch zou het duren tot 26 januari 1814, eer de Fransen (met behulp van de Pruisen) de stad gedwongen zouden verlaten, nadat de latere koning Willem I al twee maanden eerder in Scheveningen voet aan land had gezet.

Augustinus T. van Rijckevorsel

Een van de leden van de Bossche Vaderlandsche Societeit was Augustinus T. van Rijckevorsel (1748-1810). Op 9 april 1795, d. w. z. slechts vijf dagen na de verkiezing van het stadsbestuur, schreef deze Bossche notabel, in zijn hoedanigheid van president van de 'Opper Administratie te SBosch' een brief aan de leden der Municipaliteit te Beek en Donk. Deze brief bevindt zich sinds kort in mijn verzameling en is de aanleiding voor dit verhaal.

Augustinus Tilmanus van Rijckevorsel.

Augustinus van Rijckevorsel maakte deel uit van het invloedrijke rooms-katholieke Bossche familienetwerk. Samen met zijn broer Thomas had hij een wijnhandel die grote zaken deed. Ook samen stichtten zij het Landgoed Sparrendaal te Vught. Augustinus was eigenaar van het buitengoed 'De Wamberg' te Berlicum en Rosmalen, en bezat meerdere huizen in de stad. In 1797 werd hij door het district Oss gekozen tot representant van Bataafs Brabant in de Nationale Vergadering. Uit zijn twee huwelijken kreeg hij 17 kinderen, van wie er zes hem hebben overleefd.

Een van zijn zonen, Victor A. van Rijckevorsel zette de wijnhandel voort. Daarnaast was deze een van de oprichters van de firma Victor A. van Rijckevorsel & Tilman, een bank die een voorspoedige ontwikkeling doormaakte en negentig jaar bleef bestaan tot zij in 1936 werd overgenomen door de Amsterdamsche Bank.

Omslag van de brief d. d. 9 april 1795 Aan de Municipaliteit te Beek & Donk.

Met rood krijt geschreven '2 (stuivers)', te betalen door de ontvanger.

Het oude stempel sBosch bleef in de la van het verfranste postkantoor. Daarvoor in de plaats kwam nu het stempel BOISLE DUC (K 15).

Na ontvangst van de brief en betaling van het port schreef de ontvanger voor zijn administratie: 'eenen missive van S.Bosch daer voor betaelt 0 - 2 St.' Te lezen als 0 gulden en 2 stuivers.

Vrijheid Gelijkheid

Beek en Donk was onderdeel van het Kwartier van Peelland van de Meierij van 's-Hertogenbosch. Nu de Meierij weer onderhorig werd aan de stad, was het nieuwe bestuur er als de kippen bij om zijn rechten te doen gelden. De brief van 9 april 1795 heeft helaas enige waterschade opgelopen. Maar duidelijk te lezen is dat Van Rijckevorsel onder de leus 'Vrijheid Gelijkheid' de gemeente Beek & Donk aanmaant om - onder verwijzing naar officiële besluiten - nauwkeurige opgave te doen van recente beschikkingen en leveringen 'en copien der daar voorhanden zijnde Recus'. De aanhef van de brief luidt: 'Borgers', en de afsluiting: 'Heil en Broederschap'.

Republikeinse kalender

Interessant is ook de datering van de brief: 'S'Bosch 20. Germinal het 3de jaar der Fransche Republiek'. Hoe dat zit, dat zochten we natuurlijk op:

Jaar 1 van de Republikeinse kalender van de Eerste Franse Republiek begint 22 september 1792.

Germinal = Kiemmaand. In jaar 3 valt 1. Germinal op 21 maart.

20. Germinal = 19 dagen na 1 Germinal.

D.w.z. 9 april 1795.

20. Germinal is gewijd aan de Ruche (=bijkorf) ter vervanging van de naamdag van een heilige, in dit geval Waltrudis van Mons.

Allegorische voorstelling van de maand Germinal in de Republiekijnse kalender.

Bronnen:

- www.Bossche-encyclopedie.nl
- Boven, M. van, *Bossche Heeren: Een biografie van het Bossche sociëteitsleven 1789-2019*, 2019
- Eerenbeemt, H.F.J.M. van den, *'s-Hertogenbosch in de Bataafse en Franse tijd*, 1987
- Prak, M., *Republikeinse veelheid, democratisch enkelvoud. Sociale verandering in het Revolutietijdvak 's-Hertogenbosch 1770-1870*, 1999
- Sasse van Ysselt, A.F.O. van, *'s-Hertogenbosch in den loop der eeuwen. 's-Hertogenbosch 1185-1935*, 1935
- Vos. A. e. a., *'s-Hertogenbosch. De geschiedenis van een Brabantse stad 1629-1990*, 1997
- wikipedia: *Bataafse Republiek*
Beleg van 's-Hertogenbosch
Franse Republikeinse kalender

Met dank aan Hotze Wiersma

OORLOGSSLACHTOFFERS VAN 7 MEI 1945

door Han de Bruin

Het is weer mei. Op 4 mei worden de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog herdacht en op 5 mei wordt de bevrijding (in Europa) gevierd. Toch zijn er in Nederland ook na 5 mei 1945 door oorlogsgeweld nog slachtoffers gevallen. Het meest bekende incident is de schietpartij op de Dam op 7 mei 1945.

Na de capitulatie waren natuurlijk niet ineens alle Duitse militairen uit Nederland verdwenen, laat staan dat ze ontwapend waren. Op 7 mei had zich in Amsterdam een grote menigte op de Dam verzameld om de eerste geallieerde bevrijders te begroeten. Nadat de eerste geallieerde militairen zich - kort - hadden laten zien, ging het mis. De Binnenlandse Strijdkrachten begaven zich op straat en begonnen Duitsers te ontwapenen. Eerst bij het Centraal Station, en daarna ging het richting het paleis, het geldkantoor en het hoofdstaatskantoor. De Duitse bezetting werd ontwapend en afgevoerd. Op een gegeven moment echter, rond 15:00u, werd er op het Rokin en achter het paleis geschoten.

Dan openen Duitse militairen op de Dam vanuit de Grooten Club het vuur. Er breekt een enorme paniek uit op de Dam en de mensenmassa verdringt zich om weg te komen richting Nieuwendijk, Rokin en Damrak. Bij elkaar duurt de schietpartij twee uur.¹ Het aantal slachtoffers is groot. Een van de slachtoffers die dag is dr. Cornelis Carel Carsten (1899-1945)².

Het stempel op de enveloppe (z. o. z.), die een jaar eerder – op 11 mei 1944 – aan hem gezonden is, vermeldt de waarschuwing 'BIJ LUCHTALARM VAN DE STRAAT'. Een jaar later heeft die waarschuwing dr. Carsten niet mogen baten. Dr. Carsten, die op het adres Weteringschans 265hs woonde, werd in de buurt zijn woning, ter hoogte van Weteringschans 215, op de 7^e mei rond 18:30u getroffen door een verdwaalde kogel en behoorde daarmee tot de zogenoemde 'andere' slachtoffers.³ Dr. Carsten was, zoals ook een groot aantal andere Nederlanders die dachten de bevrijding te gaan vieren, op het verkeerde moment op de verkeerde plaats.

---

¹ <https://de-dam-zevenmei1945.nl/nl/>

² <https://www.jodeninnederland.nl/id/P-2010>

³ <https://de-dam-zevenmei1945.nl/nl/andereslachtoffers/>

Coll. H. de Bruin.

Het precieze aantal slachtoffers dat op 7 mei viel of als gevolg daarvan overleed, is niet bekend. Er is onderzoek naar gedaan en er zijn in elk geval 32 Dam-slachtoffers vastgesteld⁴. Die slachtoffers hebben door inspanningen van de Stichting 'Memorial voor Dam-slachtoffers van 7 mei 1945' een gezicht en verhaal gekregen. Enerzijds op de website, maar ook materieel: op 7 mei 2016 zijn hun namen in stenen in het plaveisel op de Dam geplaatst.

Dr. Carstens was naast arts, ook nog een goede schaker. Hij was lid van het Vereenigd Amsterdamsch Schaak Genootschap. De partij die hij in 1922 tegen zijn leeftijdgenoot Max Euwe (1901-1981) speelde (en verloor), is nog terug te vinden op het internet⁵. Max Euwe, die toen nog wiskunde studeerde, begon

---

⁴ <https://de-dam-zevenmei1945.nl/nl/slachtoffers-van-de-schietpartij/>

⁵ <https://www.chessgames/perl/chessgame?gid=1042034>

in 1922 net aan zijn grote opmars. Van 1921 tot 1952 won Euwe alle Nederlandse kampioenschappen waaraan hij deelnam⁶.

En omdat alles op een of andere manier altijd weer samenkomt: in 1991 is aan (jowel) de Weteringschans het Max Euweplein aangelegd.

-o-o-o-

Pzh West Brabant

---

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.

---

⁶ [https://nl.wikipedia.org/wiki/Max_Euweplein_\(Amsterdam\)#Geschiedenis_en_ligging](https://nl.wikipedia.org/wiki/Max_Euweplein_(Amsterdam)#Geschiedenis_en_ligging)

ALTIJD BEET

Wie, net als ik, wel eens gewapend met een hengel is te vinden aan de waterkant, zal begrijpen dat ik moeilijk weerstand kon bieden aan de neiging deze fraai uitgevoerde envelop aan mijn verzameling toe te voegen toen deze langskwam op het internet. De brief ging op 11 maart 1937 van Vught naar 's-Hertogenbosch, gefrankeerd voor het brieftarief van 6 cent met de beeltenis van de Vader des Vaderlands, Willem van Oranje.

Behalve de vijf vissertjes, gezeten aan de Dommel met uitzicht op het silhouet van Den Bosch met de kenmerkende torens van de Sint-Jan, viel het mooi verzorgde briefhoofd op van de afzender. En ook dat op de envelop vier namen zijn te vinden van personen die ik hier graag de revue wil laten passeren.

Beschermheer van de Vughtsche Hengelsportvereniging is **Aug. v. Lanschot**. De bekendste drager van deze naam was burgemeester van Vught vanaf 1899 tot zijn overlijden in 1923. Omdat de vereniging pas in 1931, acht jaar na diens dood werd opgericht, zal het hier gaan om de oudste zoon van de burgemeester, August M.J.G. van Lanschot (1911-1972), die later in België zijn heil heeft gezocht.

'Eere-visscher' is **W. (Willem) v. Beuningen** (1873-1948), president-commissaris van de Steenkolen-Handelsvereniging N. V. te Utrecht, die samen met zijn vrouw Charlotte Fentener van Vlissingen het schitterende landgoed Huize Bergen bewoonde en onder meer de goedheid had arbeiderswoningen voor armlastige Vughtenaren te bouwen, en het mooie raadhuis van Vught te laten renoveren.

Met zo'n gezelschap is het natuurlijk goed vissen vangen!

De brief is verstuurd door **Wim Salfischberger**, secretaris van de vereniging, die, zoals we aan het stempel op de achterzijde kunnen zien, bekend stond onder de wervende naam 'Altijd Beet'. Salfischberger was een 'mondaccordeon-virtuoos'. Het mondorgelcorps 'Onderling Genot' stond onder zijn leiding. Toen de mannen van 'Altijd Beet' in augustus 1934 eens naar het viswater werden gemarcheerd, werden zij voorafgegaan dit muziekcors. Er werd die dag slecht gevangen...

Wim Salfischberger was pas 39 jaar, toen hij in november 1944 bij het opruimen van puinhopen in de stad door granaatvuur om het leven kwam.

De brief is geadresseerd aan **Hermann Lewin**, directeur van de capsulefabriek aan de Zuid-Willemsvaart in Den Bosch. Lewin bewoonde het landgoed de Duinsche Hoeve nabij Rosmalen. Hij was jood en overleefde op wonderbare wijze de oorlog, totdat hij op 81-jarige leeftijd overleed in 1946. H. v. W.

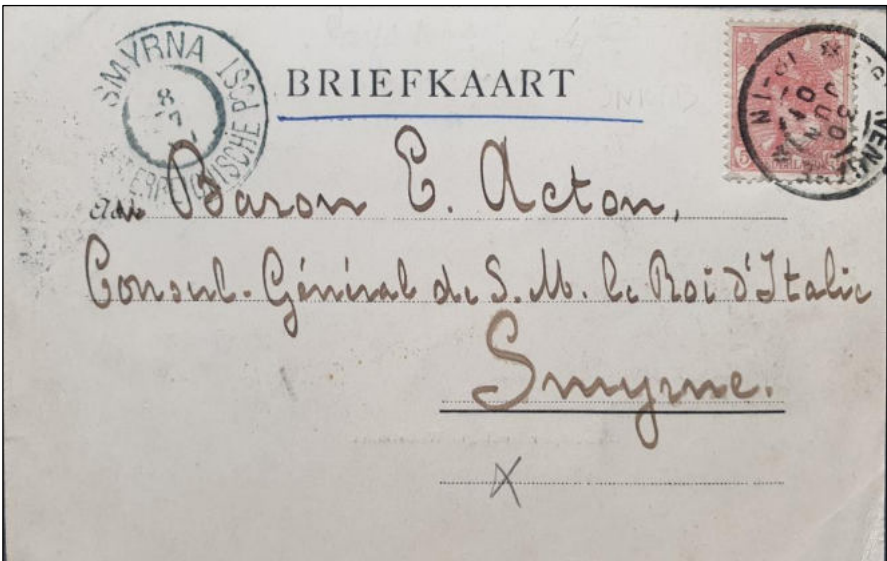
*Hermann Lewin met snoek.
(coll. Heemkundekring Rosmalen)*

OVER (IN)FORMEREN, DEMENTEREN EN AFSERVEREN

door Han de Bruin

Het was me het politieke maandje wel, de maand april. Centraal stond onze demissionaire premier, wiens actieve geheugen hem na 10 jaar regeren steeds vaker in de steek liet, met name wanneer hij zelf ter verantwoording geroepen werd. En die, toen bleek dat hij niet de waarheid gesproken had, luidkeels verkondigde dat hij toch echt niet gelogen had. Tja, wat duid je nu met zo'n premier die zijn eigen feilen niet erkent en daar geen consequenties aan verbindt? Gevalletje arrogantie van de macht? Demissionair pluche lijkt in elk geval nog beter te plakken dan gewoon pluche. Maar van de minister-president – die nota bene acht jaar geschiedenis in Leiden heeft gestudeerd – zou je toch wat meer historisch besef op eigen functioneren mogen verwachten. Want de geschiedenis is toch om van te leren?

De premier zou eens zijn licht moeten gaan opsteken bij een 19^e-eeuwse Engelse historicus, namelijk bij John Emerich Edward Dalberg-Acton, 1^e Baron Acton, 13^e Markies van Groppoli (1834-1902), beter bekend als Baron Acton¹. Aan hem werd op 30 juni 1901 vanuit Den Haag de onderstaande ansichtkaart toegezonden.

Coll. H. de Bruin.

¹ <https://www.acton.org/research/lord-acton>

Baron Acton (zijn familie was van Engels/Italiaanse afkomst) vervulde in Smyrna toen de functie van Italiaans consul. De afzender, J.E. de Sturlen (?), bedankte hem en meldde veilig in Scheveningen aangekomen te zijn.

Baron Acton heeft memorabele uitspraken gedaan over macht. Aanleiding daarvoor was het eerste Vaticaanse concilie in 1870. Toen werd door de katholieke kerk namelijk de pauselijke onfeilbaarheid ingevoerd. Die hield en houdt (kort gezegd) in dat als de paus een officiële uitspraak doet over de geloofsleer, hij dan onfeilbaar is. Dat uitgangspunt werd niet door iedereen gedeeld en Baron Acton leverde daarop stevige kritiek.

Deze (katholieke) baron Acton was een zeer belezen historicus, die het beginsel van pauselijke onfeilbaarheid stevig bekritiseerde. Zijn beroemdste uitspraak hierover dateert uit 1887. In een brief aan de brief aan de Anglicaanse bisschop Mandell Creighton schrijft hij:

'Power tends to corrupt and absolute power corrupts absolutely. Great men are almost always bad men.'

Vrij vertaald naar het Nederlandse nu: *'Als je lang aan de macht bent, ga je zelf nog geloven dat alles wat je zegt waar is en dat je er nog mee weg komt ook.'*

Dat het geheugen van de premier zo te wensen overlaat, is verontrustend. Dat 'gemis aan actieve herinnering' lijkt een soort van vroegtijdig dementeren, een verschijnsel dat normaal gesproken 'voorbehouden' is aan wat oudere generaties. Maar misschien is het geheugen van de oudere generatie premiers gewoon veel beter dan die van de jongere generatie kamerleden. De voormalige premiers Willem Drees (1886-1988) en Piet de Jong (1915-2016) beschikten nog tot op zeer hoge leeftijd over een prima geheugen en gevoel voor politieke verhoudingen.

Na de verkiezingen bleek het formatieproces geen eenvoudig zaak. Het onbedoelde inkijkje in informatiestukken ('Omtzigt, functie elders'), deed politiek Den Haag op zijn grondvesten schudden. Woorden schoten te kort. Macht en tegenmacht werden even modewoorden en alles moest op tafel, zelfs de notulen van de ministerraad. De stofwolken zijn inmiddels neergedaald, maar voorlopig lijkt er weinig veranderd te zijn: ieder doet zijn plas en alles blijft zoals het was. Ongetwijfeld komt er weer een parlementaire enquête om de onderste steen naar boven halen om het vertrouwen van de burger in de politiek te laten herstellen en om ervan te leren, zodat het nooit meer voorkomt.

Dat zal niet meevallen, want het collectieve geheugen van de Kamer is vrij kort. Dus is het alleen maar een kwestie van tijd voordat de volgende 'kwestie' zich zal aandienen. De bijgaande briefkaart uit 1904 laat zien hoe 117 jaar geleden het vertrouwen in het politiek proces niet erg groot was.

coll. H. de Bruin.

In de briefkaart verzoekt de heer J. H. Paris uit Maastricht, om toezending van wat brochures om die in commissie in het 'Volkshuis' te gebruiken en te verkopen.

Het 'Volkshuis' was van 1900 tot 1958 het centrum van de socialistische beweging (SDAP) in Maastricht en was gelegen op de hoek van de Bogaardenstraat en de Uitbelderstraat².

De afzender van deze briefkaart Hubert Paris (1873-1939) was een SDAP-politicus en in 1892 een van de zeven oprichters van de aardewerkersvereniging 'Loon naar Werk', de eerste vakbond in Maastricht. In 1897 werd hij secretaris, en rond 1900 voorzitter van Loon naar Werk. Paris is tot 1935 fractievoorzitter van de SDAP Maastricht geweest³. In 1919 kreeg

² Zie ook : *Het Volkshuis*, J. Perry en C. Cillekens, met medewerking van J. Luijten Maastricht 1986

³ <http://hdl.handle.net/10622/C488F5A2-00FF-4D0C-BF44-B8D44F56A0DC>

Maastricht den 14/1. 04°
 W. P.
 Wilt U zo p. de volgende
 Brochures zenden in
 Commissie
 jaarboekjes 1904(?). 75 Stuk
 Nederland in het
 Koalitie Moeras .. 10 ..
 Wie heeft deze Regeeri
 ng aan het bewind gebracht 15.
 En als U ze heft het debat
 tusschen Gorter Nieuwenhuis 15.
 En allemaal socialist 1
 H. P. G.

de SDAP maar liefst 9 van de 25 zetels in de gemeenteraad en kwamen ze met de liberalen maar 1 zetel (12:13) te kort om de katholieken te verslaan. De katholieken hebben daarna door annexatie van omliggende dorpen hun machtspositie in de gemeente Maastricht kunnen behouden.

In het kader van de scholing bestelde deze Hubert Paris in 1904 met zijn briefkaart verschillende brochures. De titels van deze brochures zijn opvallend actueel:

'Nederland in het Koalitiemoeras'

en

'Wie heeft deze Regeering aan het bewind gebracht'.

Omdat Ollongren en Jorritsma zich als informateurs onbedoeld in de kaart hadden laten kijken en zich moesten terugtrekken, en daarna ook de geschiktheid van Koolmees en Van Ark als informateurs door de Tweede Kamer in twijfel werd getrokken, wist politiek Nederland even niet meer hoe het verder moest. Een aantal politici begon acuut terug te verlangen naar oude tijden: de koning weer terug in het formatieproces, dat zou de oplossing zijn. En zo dreigde politiek Den Haag, nadat de Tweede Kamer na 200 jaar eindelijk de betrokkenheid van de koning(in) bij het formatieproces van zich had afgeschud, direct weer terug in de oude groef te vallen. Gelukkig is het zover niet gekomen. Je kunt veel van de koning zeggen, maar niet dat hij een goede politieke antenne heeft: salarisverhoging in crisistijd, en naar Griekenland vliegen voor vakantie in coronatijd, terwijl de rest van Nederland in lockdown,

duidt daar niet echt op. Niet verwonderlijk dat op Koningsdag gemeld werd dat het vertrouwen in het Koningshuis fors gedaald is.

Amice! Zoo even (4½ u) verneem ik de benoeming v/h Ministerie G v Lynden (Bu.) Six Cons⁵. (Bil.) Vissering (fin.) Modderman (just.) Golstein (Kol.) Klerk (waters.) Kips (mar.) Kolonel Beuker (chef mat. l. Min v Oorl.) R.C.⁶ Oorlog. Misschien komt dit bericht gelijk met de cour.t en dus laat, maar eerder zag ik er géén kans op. Gisteren hebben de HH hun eed, aan de Kroon (niet in 't logement de Kroon) te Apeldoorn gedaan. De Koning hield ze tot ruim 4 uur aan de praat, dat zij niet meer met den trein weg konden. Wijl de Koning niet de beleefdheid had hen te dineren te vragen, moesten ze nu "in de Kroon" terecht komen. Véél dank voor uw brief, waan over Donderdag breedvoerig. Hartelijke groeten aan C.C.A.E. en G. van uw vriend E.H.

Historisch gezien heeft het bovendien ook altijd wat gewrongen tussen het koningshuis en de politiek. Een aardig voorbeeld van deze frictie is te lezen op de bijgaande briefkaart, die op 19 augustus 1879, alweer ruim 140 jaar geleden, vanuit Den Haag verzonden is naar de heer A.G.V. van der Schooren te Leidschendam. Daarin wordt de uitkomst medegedeeld van de formatie, de totstandkoming en samenstelling van het liberale kabinet Van Lynden (1879-1883)⁴.

coll. H. de Bruin.

De tekst luidt:

'Amice! Zoo even (4½ u) verneem ik de benoeming v/h ministerie G v Lynden (Bu.) Six Cons⁵. (Bil.) Vissering (fin.) Modderman (just.) Golstein (Kol.) Klerk (waters.) Kips (mar.) Kolonel Beuker (chef mat. l. Min v Oorl.) R.C.⁶ Oorlog. Misschien komt dit bericht gelijk met de cour.t en dus laat, maar eerder zag ik er géén kans op.

Gisteren de HH hun eed aan de Kroon (niet in 't logement de Kroon) te Apeldoorn gedaan. De Koning hield ze tot ruim 4 uur aan de praat, dat zij niet meer met den trein weg konden. Wijl de Koning niet de beleefdheid had hen te dineren te vragen moesten ze nu "in de Kroon" terecht komen. Véél dank voor uw brief waarover Donderdag breedvoerig. Hartelijke groeten aan C.C.A.E. en G. van uw vriend E.H.'

⁴ https://nl.wikipedia.org/wiki/Kabinet-Van_Lynden_van_Sandenbourg

⁵ Conservatief

⁶ Rooms Catholiek

Kortom, de koning⁷ hield de HH (Hoge Heren) op 19 augustus 1879 in paleis 't Loo ruim vier uur aan de praat, waardoor ze te laat waren om nog in Apeldoorn de laatste trein naar Den Haag te nemen. Zelfs een hapje mee-eten bij de koning kon er niet van af. De HH zagen zich vervolgens genoodzaakt de nacht door te brengen in logement 'De Kroon'⁸.

Met die gastvrijheid van de koning op 't Loo is het nooit meer goed gekomen. Kroondomein 't Loo werd in 1959 door Koningin Wilhelmina aan het Nederlandse volk geschonken en is vrij toegankelijk. Voorwaarde was wel dat het domein van 15 september tot 25 december gesloten bleef, zodat de koning ongestoord op jacht kon gaan. De Nederlandse belastingbetaler betaalt het gehele onderhoud. Voor de ontvanger was het dus ook een 'kostbaar' geschenk. Je kunt bedenkingen hebben bij de jacht, maar zo is het toen geregeld.

Echter, recentelijk - door goed doorvragen en doorgraven van de media - is gebleken dat het Kroondomein - in strijd met de wet - naast de kosten van onderhoud ook nog eens zo'n € 4.700.000,- aan openstellingssubsidie ontvangt⁹. Volgens die subsidieregeling komen echter alléén terreinen voor die subsidie in aanmerking, die aan de voorwaarde voldoen dat ze 358 dagen per

---

⁷ Koning Willem III (1817-1890), de vader van de latere koningin Wilhelmina

⁸ logement De Kroon aan de Koningsstraat, dat later bekend werd als hotel de Keizerskroon

⁹ <https://www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/schouten-erkent-kroondomein-dicht-vanwege-persoonlijke-levenssfeer>

jaar voor publiek opengesteld zijn. Het Kroondomein is meer dan 100 dagen per jaar gesloten voor publiek, zodat de subsidie ten onrechte verkregen is.

Op 10 maart 2021 zijn er door (niet verwonderlijk) de Partij voor de Dieren Kamervragen over gesteld, onder andere of er toch volledige openstelling van het Kroondomein volgt of dat de verstrekte subsidie wordt teruggevorderd. Tja, en nu ineens wordt door het kabinet (de koning kan immers zelf geen politieke uitspraken doen) verklaard dat de sluiting van het Kroondomein helemaal niets te maken heeft met de jacht, maar verband houdt met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de Koning en de sluiting dus gehandhaafd blijft.....

Om maar positief te eindigen: onder de begeleiding van informateur Tjeenk Willink heeft de politiek nog een hele wereld aan vertrouwen te winnen!

-o-o-o-

NIEUWE EMISSIES

14 juni

Typisch Nederlands – rijtjeshuizen: velletje van zes dezelfde postzegels van € 0,96

Beleef de Natuur – Duin en Kruidberg: velletje van tien verschillende postzegels van € 0,96

Landgoed Duin en Kruidberg: alvast een voorproefje van de postzegelemissie.

ANSICHTKAART VERZONDEN IN 1906 VAN NIJMEGEN NAAR ROTTERDAM; EINDIGEND IN MICHIGAN (U.S.A.) MET EEN VERRASSENDE ONTDEKKING

door Hans Kremer

De hieronder getoonde Ansichtkaart uit 1906 (afb. 1) was geadresseerd aan 'Mej. Hamelink, passagier tweede klas a. b. het stoomschip dat Zaterdagmorgen 4 uur uit Rotterdam naar New York vertrekt'.

De tekst op de briefkaart luidt als volgt: 'Beste Juffrouw. Ik dank u wel voor de mooie ansichten die u mij gestuurd heb. Ik wens u een goede reis. Na hartelijke groeten blijf ik P. Huweg Franckenstraat 22 Nijmegen.'

Afb. 1: 1906 Ansichtkaart verstuurd van Nijmegen naar de N.A.S.M in Rotterdam.

De Ansichtkaart is op vrijdag 7 september 1906 tussen 4 en 5 uur 's middags (4-5 N) afgestempeld op het postkantoor in Nijmegen.

Op zaterdag (de 8ste) tussen 4 en 5 uur 's middags (4-5 N) arriveerde de kaart in Rotterdam en werd bezorgd bij de N.A.S.M. (Nederlandsche-Amerikaansche Stoomvaart Maatschappij, beter bekend als Holland-America Line (HAL) waar hij tussen 8 en 9 uur 's avonds (8-9 V) aankwam. Het paarse 'N.A.S.M.' stempel kwam me niet bekend voor, dus informeerde ik hier en daar.

‘Captain Albert’ van de HAL schreef me: ‘Er was een postkantoor aan boord van het schip. Maar post die op de dag van vertrek direct bij het HAL-kantoor op de pier was bezorgd, werd of op de pier of aan boord verwerkt. Ik vermoed dat dit stempel deel uitmaakte van dit proces en ik denk dat er staat DIENST PIER N.A.S.M.’

Ik heb het nog eens nader bekeken, en denk nu dat het om een DIRECTIE N.A.S.M stempel gaat. Het kan zijn dat dit gebruikt werd als een soort van NA POSTTIJD stempel om (indien nodig) te bewijzen dat de ansichtkaart pas aankwam na de afvaart van het schip. Omdat het gaat om een privéstempel, d. w. z. niet uitgegeven door de PTT, is moeilijk uit te vinden waar het is gemaakt. Afgaande op het jaar (1906) en het uiterlijk van het stempel, denk ik dat het mogelijk is vervaardigd door Posthumus in Amsterdam of het bedrijf Martin in Berlijn.

Terug naar de ansichtkaart. De afzender heeft de aankondiging in de krant misschien verkeerd of waarschijnlijk helemaal niet gelezen (afb. 2). Deze laat weten dat de laatste buslichting op ‘8 Sept. a. s., des voormiddags ten 1 ure’ is, hetgeen 1 uur ‘s nachts betekende, niet 1 uur ‘s middags. Het is dan wel erg optimistisch om de ansichtkaart op de post te doen de dag ervoor in Nijmegen tussen 4 en 5 uur ‘s middags, en om te denken dat hij dan de volgende dag in Rotterdam nog de boot van 4 uur ‘s morgens zou halen.

Afb 2: Krantenbericht m. b. t de laatste buslichting voor de Statendam op 8 september 1906.

Het bleek dat de Statendam op de 8ste om 06.30 uur al op zee was (afb. 3). Dus kwam de ansichtkaart te laat in Rotterdam aan om te worden overhandigd aan juffrouw Hamelink aan boord van de Statendam.

Op deze reis waren in totaal 1077 passagiers aan boord van de Statendam, waarvan er 240 aan boord kwamen in Boulogne-sur-Mer.

Juffrouw Hamelink was een van de 247 passagiers die 2^e klas reisden.

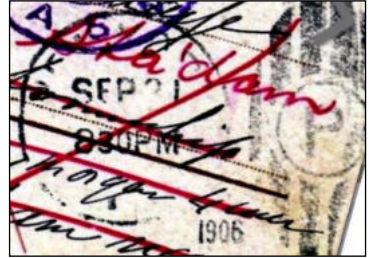

Voor 'Maria Hamelink' (passagier nr. 2 op bovenstaande lijst) stond onder meer vermeld:

Leeftijd: '58', Nationaliteit: 'Nederlands', Laatste verblijfplaats: 'Terneuzen', Eindbestemming: 'Grand Rapids', Ticket betaald door: 'son i.l (Schoonzoon)', Naam van familielid of vriend waar je naar toe gaat: 'son i.l , Corn. Pinbrock, 24 Willow Allee, Grand Rapids'.

De ansichtkaart arriveerde op 21 september in New York, vier dagen na aankomst van de Statendam (afb. 6).

Vanuit New York werd de kaart doorgestuurd naar Grand Rapids, Michigan, waar deze aankwam op 23 september (zie aankomststempel op afb. 1).

Afb. 6: Aankomst New York op 21 september.

Het New Yorkse duplex stempel (twee delen: 'P' en '1906' (afb. 6) werd aangebracht op het postkantoor 'Station P', gesitueerd op de toen onlangs (op 2 juli 1906) geopende verdieping van het nieuwe Custom (Douane) House. Dit was oorspronkelijk de locatie van Fort Amsterdam, gebouwd door de West Indische Compagnie in 1625.

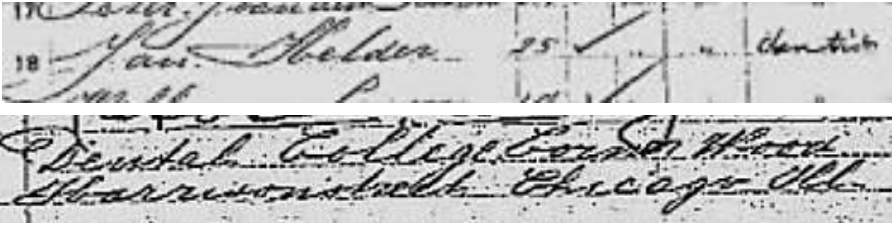
De ansichtkaart was gefrankeerd met een postzegel van 2½ cent, het in Nederland geldende binnenlandse briefkaarttarief. Nu werd de kaart echter doorgestuurd naar de V. S, waarvoor de frankering 5 cent had moeten zijn. Ik zie geen enkel bewijs dat de verschuldigde extra frankering is betaald. Maar misschien viel deze kaart onder art. 30 van de postwet van 1870 waarin stond: 'Brieven, drukwerken en monsters van koopwaar, bestemd om over zee te worden verzonden van een Nederlandse haven naar een niet-Nederlandse koloniënhaven, zijn onderworpen aan vooruitbetaling van portokosten tegen het binnenlandse tarief aan de Nederlandse vertrekhaven.'

De briefkaart viel niet in een van de drie categorieën (brief, drukwerk, en monster zonder waarde), maar misschien werd hier enige clementie getoond.

Een verrassende ontdekking

Ik dacht dat dit het einde was van het verhaal over deze ansichtkaart. Maar er gebeurde iets onverwachts. Ik keek nog eens op de lijst van passagiers (afb. 5) om een idee te krijgen wie sommige van deze mensen waren. Tot mijn verbazing las ik onder passagier nr. 18 (afb. 7):

Jan Helder, 25 jaar oud, tandarts, geboren in Kolhorn, Nederland. (Het blijkt echter dat hij geboren was op 18 maart 1876. Dus in september 1906 was hij al 30 jaar, niet 25 (H.K.)

Afb. 7: Jan Helder, tandarts, op weg naar Chicago.

De meisjesnaam van mijn grootmoeder was Liefje Helder, geboren in Barsinghorn (pal naast Kolhorn) in 1873. Ik herinner me dat mijn moeder het wel eens over 'Oom Jan, de tandarts' had, en ik weet zeker dat hij degene was die in 1906 naar de VS reisde. Zijn reisbestemming was het Dental College op de hoek van Wood in Harrisonstreet in Chicago. Waarom hij daarheen ging, weet ik niet, waarschijnlijk om zijn tandheelkundige kennis te verrijken. Thans is de tandheelkundige afdeling van Loyola University op die locatie gevestigd.

In de Ellis Island-archieven vond ik nog een tweede Amerikaanse reis die Jan Helder maakte. Deze keer in september 1920 met de Rijndam, wederom van Rotterdam naar New York.

Toen ik deze informatie doorgaf aan mijn Nederlandse familieleden, kwam een van hen met de opmerking dat hij de koffer van oom Jan had. Hij stuurde me er een foto van. Op het deksel stond geschreven: Mr. J. Helder / Schagen (schuin geschreven) / 136 W 52nd/ New York (afb. 8).

Afb. 8: Deksel van de koffer van Jan Helder.

Bij nader onderzoek kwam ik een advertentie tegen van het Bodee Dental Institute op dat adres: 136 W. 52nd in New York. Het was een tandheelkundig instituut waar verschillende cursussen werden gegeven (afb. 9). Voor Jan Helder was dit dus wederom een educatieve reis.

LEARN MECHANICAL DENTISTRY

NEW YORK
Students at Work
in Our School Rooms

PHILADELPHIA **BROOKLYN**

EARN \$35 to \$125 A WEEK—A SUCCESSFUL CAREER ASSURED

Investigate the opportunity this pleasant, dignified profession offers. Age or lack of experience no barrier! We teach by actual practice. Instruction under the direction of Prof. Geo. A. Bodee.

Established Over 30 Years—Nation-Wide in Recognition

Owing to our recognized ability and long experience in giving training of the most practical kind, our graduates are in great demand. Day or evening courses—three to nine months. Easy payments—no charge for equipment. Postgraduate course for Dentists or practicing Dental Mechanics. Our Bureau of Employment furnishes competent Mechanical Dentists without charge.

Write Today for 36 page Illustrated Catalog, Free. It gives complete details. Address your inquiry to Dept. 10-G

BODEE DENTAL INSTITUTE
New York, 136 W. 52nd St.—Phila., 15th & Walnut Sts.
Buffalo, 1226 Main St.—Brooklyn, 15 Flatbush Ave.

Afb. 9: Advertentie voor het Bodee Dental Institute in New York.

Omdat ik verder niet veel afwist van hem, en ook de rest van de familie niet, ging ik eens kijken wat ik nog meer nog kon uitvinden over zijn leven.

In het 'Geheugen van Schagen' kwam ik het volgende tegen:

Op 30.09.1894 deed zich weer eens zo'n geval voor. De fiets was nog altijd iets bijzonders en een 'kostbare machine': Jan Helder, gymnasiast te Haarlem, reed Zondag per 'fiets' naar het station Schagen. Eenige boeken waren in een strop aan het stuur gehecht. Onverwachts geraakt in de gemeente Barsingerhorn zijn been in dien strop. Het stuur sloeg om en in volle vaart kwamen rijder en machine tegen een hek te land. Hij bezeerde zich nogal tamelijk aan de knie; de kostbare machine was voor het oogenblik totaal onbruikbaar. Grappig dat hier de naam van Jan Helder opduikt. Hij was de zoon van een Wieringerwaardse landbouwer. Hij zou slagen voor het gymnasium en geneeskunde gaan studeren. In 1910 vestigde hij aan de Laan in Schagen een tandartspraktijk, een stand beroep, dus met die knie van hem was het goed gekomen. Helder werd

gemeenteraadslid en bracht het tot wethouder. Niet alleen met zijn fiets was hij een voorloper, ook met zijn visie. Zijn naam raakte verbonden aan het Helderse gat, de plek waar op zijn voorstel — naast De Posthoorn — een doorbraak werd gemaakt om de Markt te verbinden met de Heerenboschbuurt (afb. 10).

Afb. 10: Het Helderse Gat in Schagen; naast restaurant 'De Posthoorn'.

Menigeen zou gedacht hebben dat het Helderse Gat in verband stond met de naam van het wat noordelijker gelegen Den Helder, maar dat klopt dus niet.

In 1925 nam Jan Helder ontslag als wethouder van Schagen. En tegen het einde van 1931, toen hij wist dat hij niet veel langer te leven had, bood hij zijn tandartspraktijk te koop aan (afb. 11).

*Afb. 11: Jan Helder's tandartspraktijk te koop.
Algemeen Handelsblad 23 december 1931.*

Hij stierf (waarschijnlijk aan tuberculose) op Nieuwjaarsdag 1932, ongetrouwd, 55 jaar oud.

Heden overleed in het
Centraal Ziekenhuis te Alk-
maar onze beste Broeder,
Zwager en Oom, de Heer
JAN HELDER,
in leven tandarts te Schagen,
in den ouderdom van 55 jaar.
Uit aller naam:
C. A. BAKKER,
Barsingerhorn.
1 Januari 1932.
De teraardebestelling zal
plaats hebben op de Alge-
meene Begraafplaats te Bar-
singerhorn op Dinsdag 5
Januari 1932 te 2 uur.

*Afb. 12 Overlijdensadvertentie
van Jan Helder.*

De rouwadvertentie is geplaatst door mijn grootvader (C.A. Bakker), de
zwager van Jan Helder (afb. 12).

Waar zo'n eenvoudige ansichtkaart allemaal toe kan leiden!

Refs:

www.libertyellisland.org (Ellis Island rarchieff)
en.wikipedia.org/wiki/Holland_America_Line
www.geheugenvanschagen.nl/ (Geschiedenis van Schagen)
www.delpher.nl (Gedigitaliseerde Nederlandse kranten)
<http://stevemorse.org/ellis/boat.html> (Lijst van schepen die arriveerden in Ellis
Island)
<https://www.hollandamericablog.com/albert> (Captain Albert's HAL blog)
Leden van de Post Mark Collectors Club, www.postmarks.org
Leden van www.po-en-po.nl
New York Times Gedigitaliseerde kranten.
Stadsarchieff Rotterdam

-0-0-0-

POSTSTUK VAN DE MAAND

Eigenhändig

Een in Nederland onbekend tarief. Soms ziet men wel een aantekening op een Nederlandse brief zoals 'persoonlijk ter hand stellen' of iets van dien aard, maar in Duitsland was dit een min of meer zelfstandig tarief gedurende vele jaren. Voorwaarde was dat de brief moest zijn aangetekend. Onderstaand treft u een brief die aan deze voorwaarden voldoet.

Bielefeld 2, 14 april 1956

Tarief:

Brief tot 50 gram vanaf 1-9-1948 tot 1-4-1966 40 pfennig

Aantekenrecht 50 pfennig

Expresrecht 60 pfennig

Eigenhändig 20 pfennig

Totaal: 1 mark 70 pfennig

D. v. d. L.

DE KLEDERDRACHTENSERIE VAN OOSTENRIJK (8)

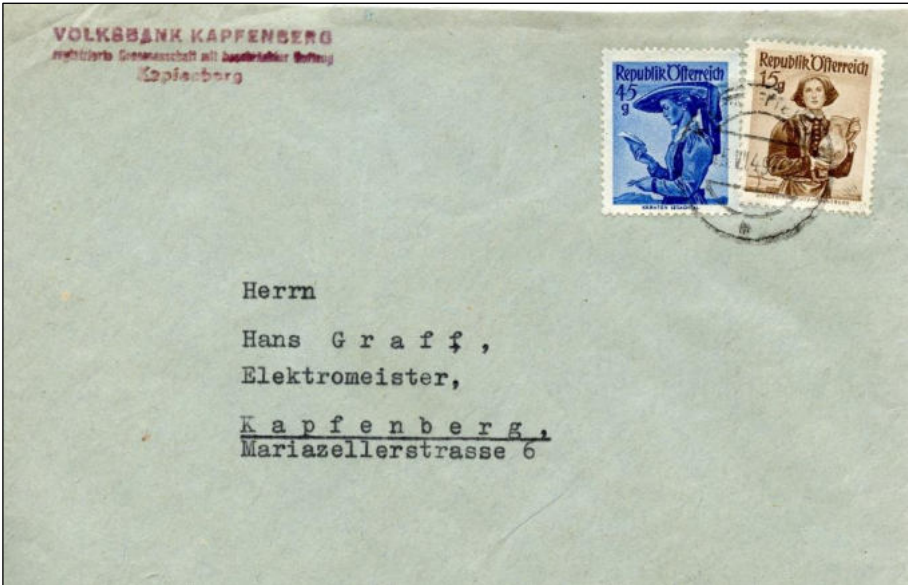
door Adam van der Linden

Alweer de achtste aflevering van de Oostenrijkse klederdrachtenserie met de zeldzame 45 groschen, met een afbeelding van de klederdracht van het Lesachdal in Karinthië. Uitgegeven op 1 juni 1948 als frankering voor een briefkaart met een voorkeurstarief voor de bestemming Tsjecho-Slowakije en Hongarije.

Tevens werd deze zegel gebruikt als bijfrankering voor andere bestemmingen en postale diensten. Een puur meervoudige frankering hiervan heb ik nog nooit gezien. Dit wordt gecompenseerd door interessante aanvullende frankeringen en, niet te vergeten, de speciaal voor de bestemming Tsjecho-Slowakije en Hongarije uitgegeven briefkaart met de postwaarde van 45 groschen, die (als single) moeilijk te vinden is, maar gelukkig wel met een aanvullende frankering.

Wien, 19 december 1949. Kerst/nieuwjaarskaart met bestemming Tsjechië. Tarief: vanaf 1-9-1947 tot 1-1-1950 45 groschen, **voorkeurstarief!** Oostenrijks censuurstempel.

Kapfenberg, 15 juli 1949. Lokale brief binnen Kapfenberg. Tarief: vanaf 1-6-1949 tot 1-9-1951 60 groschen tot 20 gram. Lokaal en interlokaal tarief waren aan elkaar gelijk in deze periode.

Wien 101, 9 juni 1951. Lokale brief binnen Wenen. Tarief: vanaf 1-6-1949 tot 1-9-1951 60 groschen tot 20 gram. Lokaal en interlokaal tarief waren aan elkaar gelijk in deze periode. De 3 groschen is zeldzaam op poststuk.

Jongedame met de klederdracht van het Lesachdal in Karinthië.

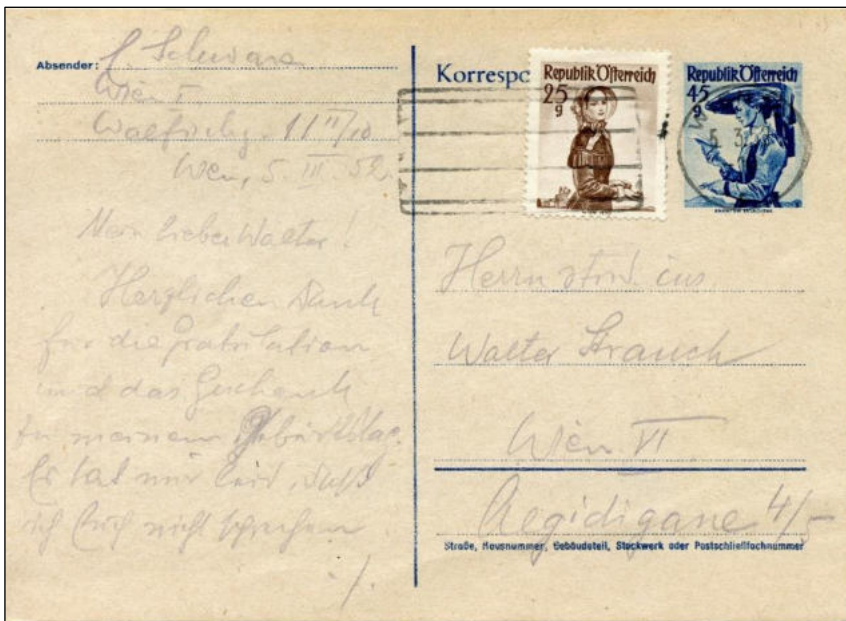
Wien 65, 15 december 1949. Brief met bestemming München, Duitsland U. S. Zone. Tarief: vanaf 1-9-1947 tot 1-1-1950 1 schilling, 20 groschen te veel gefrankeerd. Paars stempel van de Oostenrijkse censuur.

Uttendorf, 10 februari 1950. Aangetekende brief met bestemming München, Duitsland. Tarief: vanaf 1-1-1950 tot 1-9-1951 1,70 schilling, aantekenenrecht 2,40 schilling. Totaal 4,10 schilling.

Kopie van de achterzijde met een frankering van 1,80 schilling en het aankomststempel van München d. d. 11-2-1950.

Wien, 5 maart 1952. Lokale briefkaart binnen Wenen. Lokaal tarief: vanaf 1-9-1951 tot 1-1-1964 70 groschen. Opgewaardeerde kaart van 45 groschen.

Hartberg, 27 augustus 1952. Briefkaart met bestemming Wien. Interlokaal tarief: vanaf 1-9-1951 tot 1-1-1967 1 schilling.

Bossche Postzegelbeurs Zoetelief

eerste zondag van de maand
van 9:30u t/m 12:30u
vrij entree & gratis parkeren

Sociaal Cultureel Centrum

de Biechten

Vincent van Goghlaan 1 - 5246 GA Rosmalen (Hintham)

Historische
gebeurtenissen op
postzegels, kaarten
en brieven blijven
altijd zichtbaar.
Filatelie is en blijft
een uitdagende
vrijtijdsbesteding.

Heeft u interesse, neem contact op met de organisatie:
info@zoetelief-denbosch.nl / 073-6567680

kijk voor actuele informatie op www.zoetelief-denbosch.nl

Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en Muntveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat **Rietdijk** uw partner zijn!

In **april** en **november** telkens een grote postzegelveiling en in **juni** en **december** telkens een grote muntenveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten**!

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: **070-364 79 57**

of mail: **info@rietdijkveilingen.nl**

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)
2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon **070-364 79 57** (postzegelveiling)
070-364 78 31 (muntveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

HERITAGE

A U C T I O N S

E U R O P E

6A - postfrisje 15 cent oranje 1864
Koning Willem III,
attest Vleeming 2013,
verkocht voor € 3.199

43b - postfrisje 50 cent geelbruin
Prinses Wilhelmina 1891,
met cert. Moeijes 1982,
verkocht voor € 1.140

中华人民共和国成立十五周年

1949-1964

Blok 10 - postfris blok 15 jaar Volksrepubliek 1964,
miniem zwart puntje in de gom, verkocht voor € 1.724

80 - postfrisje 10 gulden oranje 1905,
Koningin Wilhelmina,
cert. Dr. Louis BPP 1998,
verkocht voor € 1.293

48 - postfrisje 5 gulden
bronsgroen en roodbruin
Prinses Wilhelmina 1896,
lijntanding 11,
cert. Vleeming 2010,
verkocht voor € 1.201

Uw collectie laten taxeren?

Heritage Auctions Europe is het adres voor betrouwbare en realistische taxaties. Onze specialisten behoren tot de top in hun vakgebied en door jarenlange ervaring kunnen zij als geen ander de waarde van uw collectie bepalen.

Iedere **woensdag** taxeren wij gratis uw munten, bankbiljetten, penningen, onderscheidingen, postzegels en oude Ansichtkaarten. U bent zonder afspraak welkom van 10.00 tot 16.00. Iedere **donderdag** taxeren wij gratis uw overige waardevolle objecten. U bent zonder afspraak welkom van 10.00 tot 16.00. Op overige werkdagen taxeren wij gratis op afspraak. Bel 030-6063944.

Uw collectie laten veilen?

Als 's werelds grootste veilinghuis op het gebied van numismatiek en andere verzamelobjecten zijn wij doorlopend op zoek naar inzendingen voor onze veilingen in Nederland, de Verenigde Staten en Hongkong. Onze bieders/leden (ruim 1,1 miljoen!) zorgen gegarandeerd en aantoonbaar voor de hoogste opbrengst. Voor meer informatie of een afspraak voor een vrijblijvende taxatie kunt u contact met ons opnemen per telefoon of email (030-6063944, haeurope@ha.com).

Bieden op een veiling?

Een overzicht van de veilingen in IJsselstein vindt u op www.ha-europe.com. Na registratie kunt u online vooraf bieden en deelnemen aan de live-veilingen. De kavels staan ongeveer drie weken voorafgaand aan de veiling online. De week voor de veiling kunt u gebruik maken van onze kijkdagen in IJsselstein. Kijk op www.ha.com voor veilingen in de Verenigde Staten en Hongkong.

HAE, Energieweg 7, 3401 MD IJsselstein,
030-6063944, haeurope@ha.com,
www.ha-europe.com

PARTNER IN
THE GLOBAL
PHILATELIC NETWORK

CORINPHILA

POSTZEGELS, MUNTEN EN PRENTBRIEFKAARTEN

UW INTERNATIONALE PARTNER IN DE FILATELIE!

China 1897

"Small Dollar – The King of Chinese Philately"

EUR 552.000,-
CHF 605.000,-*
Zürich, juni 2018

West-Australië, "Inverted Swan"

De meest waardevolle postzegel van Australië

EUR 271.400,-
CHF 314.600,-*
Zürich, juni 2018

Nederlands-Indië

Absolute hoogtepunt, stempelproeven 10 cent op velletjes

EUR 67.600,-*
Amstelveen, september 2017

EUR 48.800,-*
Amstelveen, maart 2016

Nederland 1852

Het enige horizontale brugpaar op brief

* Hamerprijs incl. opgeld

EUR 382.400,-
CHF 573.600,-*
Zürich, juni 2009

Zwitserland 1850

Het „Winterthur“ blok van 8 op brief

CORINPHILA VEILINGEN BV

AMSTELVEEN - NEDERLAND

INFO@CORINPHILA.NL

TEL. + 31 20 624 97 40

WWW.CORINPHILA.NL

CORINPHILA AUCTIONEN AG

ZÜRICH - ZWITSERLAND

WWW.CORINPHILA.CH

Hoofdsponsor

CORINPHILA - EEN TRADITIE VAN SUCCES

Als enige Nederlandse internationale postzegelveilinghuis heeft Corinphila Veilingen zusterbedrijven in Duitsland, Zwitserland, Hongkong en de Verenigde Staten.

Dankzij onze deskundigheid en kennis op het gebied van de filatelie, onze optimale presentatie en een internationaal en vermogend klantenbestand realiseren wij de hoogste prijzen.

Bovendien publiceren wij hardcover veilingcatalogi voor bijzondere verzamelingen op land en op (eigen)naam.

Onze experts adviseren u graag vrijblijvend bij verkoop!